

niveau som introduktionsbog til et naturhistorisk studium under den nuværende studieordning.

Peter Frederiksen

Ieuan Ll. Griffiths: An atlas of African affairs.

Methuen, London, 1984. 200 s., ill. 21 cm. GBP 4.95.

Bogen er opbygget som 58 små kapitler – hvert typisk med et par sider tekst og et tilhørende tematisk kort. Emnerne er delt i fire afsnit: »environment«, historie, politik, økonomi og Det sydlige Afrika. Enkeltkapitlerne dækker et fantasifuldt spektrum fra mere traditionelle: sprog, cash-crops, »The scramble for Africa«, til eksempelvis »Somali irredentism« og »Harnessing Africa's rivers«. Bogens opbygning er indbydende læsevenlig, men teksten er, med så ringe plads til hvert emne, nødvendigvis noget oversigtsmæssig. Men det er alligevel mere en bog end et atlas.

Peter Strømgaard

D. V. Nalivkin: Hurricanes, storms and tornadoes: geographic characteristics and geological activity. (Russian translations series, 2).

Balkema, Rotterdam 1983. XII, 597 s., ill. 25 cm. USD 26.50.

Emne: Generel bred beskrivelse af stormtyper. Publikum: Introduktionsbog for studerende. Indhold: Tropiske og non-tropiske hvirvelstorme, skypumper, etc. Bogen gennemgår en uendelig række af enkelttilfælde – hovedindholdet er fænomenbeskrivelse, og kun meget lidt meteorologisk teori tages i anvendelse. Det er selvfølgelig interessant at kunne slå op i en hvirvelstormenes encyklopædia, men den bringer ikke den videnskabelige erkendelse meget videre.

Peter Frederiksen

Andrew Goudie: The nature of the environment: an advanced physical geography.

Blackwell, Oxford, 1984. XI, 331 s., ill. 25 cm. Paperback: GBP 7.50. Library edition: GBP 22.50.

En lærebog i fysisk geografi. Bogen er delt i 4 hovedafsnit, en global beskrivelse af geologi og klima, en beskrivelse af naturforholdene i de fire zoner: polar, mellem-breddegraden, ørken og troper, en beskrivelse af forholdene i bjerge og ved kyster og endelig en beskrivelse af relationen landskab og økosystemer. Bogen er let læselig og velillustreret.

Henrik Breuning Madsen

Arne Noe-Nygaard: Kirkekvader og kløvet kamp – en verden af sten.

Gyldendalske Boghandel, Nordisk Forlag A.S., København. 1985, 103 s., ill. farver, 15,5×24 cm. Kr. 98,-.

Hermed foreligger et lille mesterværk om vore markstenskirkker, som forfatteren og fotograf Poul Pedersen fortjener stor tak for. Vore middelalderlige stenkirker er den verden af sten, som Noe-Nygaard har kastet sig over. Der findes i Danmark to hovedtyper af markstenskirkker fra Middelalderen. På øerne har man fortrinsvis anvendt rå eller kløvet kamp, i Jylland overvejende de større kvaderhuggede sten, der i dag står med deres rene stenoverflader, omtrent som da kirkerne blev rejst i perioden 1150-1250.

Det er mange sten, der skal til et enkelt kirkebyggeri, og der er mange uafklarede spørgsmål i forbindelse med oprindelsen både af sten og teknik, af kvaderstenskirkernes begrænsede geografiske udbredelse, (de forekommer stort set kun i Jylland N. f. Ejderen) samt af en række yderligere detaljspørgsmål. Det er imidlertid, som forfatteren skriver, af tingene selv, at man skal tage ved lære, og det er derefter spændende at gå på opdagelse med Noe-Nygaard til en række kirker.

Pædagogisk rigtigt udnyttes den rejste nysgerrighed overfor de danske granitter og gneiser ved efterfølgende kapitler om mineralbestand og bjergarterne i vore marksten for at slutte af med en fordeling i nogle markstenskirkker samt slutkapitlet: Stenene fortæller om sig selv. Det er ikke mindst deres størrelse, der har været udsælgende for valg af de enkelte blokke. Uden tvivl er det gået ud over en del dysser og jættestuer, der jo har haft bud efter tilsvarende materiale. En bog om sten, der kommer alle ved.

N. Kingo Jacobsen

Jürgen Schultz: Zambia. – (Wissenschaftliche Länderkunden, Bd. 23).

Wissenschaftliche Buchgesellschaft, Darmstadt, 1983. XVIII, 330 s., ill. & 18 s. tav. 22 cm. DEM 117,-.

Jürgen Schultz har tidligere udgivet »Land Use in Zambia« i serien af Afrika-Studien fra IFO-Institutet i München. Denne bog – på tysk – er en videreførelse; en typisk »länderkunde«, der forsøger at dække det hele: historie, natur, befolkning, industri og handel. Altsammen systematisk og overskueligt sat op, med utallige detaljer og informationer, tabeller og kort. Stærkest står landbrugsafsnittet – forventeligt med for-

fatterens fortid som rådgiver for det zambianske landbrugsministerium. Svagest er den manglende dækning af politiske forhold – Zambia er trods alt en frontliniestat og indtager blandt de øvrige lande i det sydlige Afrika en betydelig rolle i konflikten med Sydafrika. Men den politiske geografi er som regel sjældent dækket i de fleste länderkunde-geografier; egentlig underligt.

Peter Strømgaard

Brian S. John: Scandinavia: a new geography.

Longman, London, 1984. XVIII, 365 s., ill. 24 cm. GBP 11.95.

Det har været forfatterens ønske at skabe en »anderledes« Skandinaviengeografi, bl.a. ved at satse på regionalgeografien i dennes forskellige opløsningsniveauer, fra det totale billede som i 2 fortrinlige geomorfologiske afsnit, hvor der bl.a. er gjort meget ud af Færøerne og Island, til detailbilledet, hvor han har set det som sin opgave at bore dybt i enkelte landskabers og kultursamfundes individualitet og problematik, som det i sin yderste konsekvens er sket i 4 sample-studier. Imellem disse yderkategorier ligger de mange tematiske kapitler på nationaltregionalt niveau. Her er de enkelte emner overvejende illustrerede ud fra et enkelt lands situation. F.eks. behandler fiskeri især Norge, der også er alene om Nordsoolen, mens minedrift og urbanisering er Sveriges andel. Landbrug er især Finlands part ud fra dette lands særlige problematik, mens kapitlet om uddannelse er tildelt Danmark. Man kan derfor nu og da få den opfattelse, at landegrænser er uoverstigelige barrierer. Dette billede svækkes dog noget ved et afsnit om heartland-fringe problematikken og et kapitel om Nordkalotten. Man kan godt blive klog på mange ting ved læsning af Brian Johns bog, men på grund af den manglende balance i den tematiske behandling går det ud over overblikket, og man skal ikke forvente et komplet billede af den enkelte nationalstats geografi.

Viggo Hansen

Herbert Wilhelmy und Axel Borsdorf: Die Städte Südamerikas. Teil 1: Wesen und Wandel. (Urbanisierung der Erde, Bd. 3/1). Schweizerbart'sche, Berlin, 1984. X, 233 s., ill. 28 cm. Pris ikke oplyst.

I en fornem tekstlig præsentation, der byder på et væld af figurmateriale, fremlægges byudviklingen i Sydamerika og dens særlige kendetegn. Fremstillingen af denne